

Poština plačana
v gotovini

Oddajna pošta
Domžale

Kres

KOČJANČIČ

Avrust 8 1937

»KRES«, GLASILO SLOVENSКИH FANTOV, GLASILO ZVEZE FANTOV-SKIH ODSEKOV V LJUBLJANI. — Izhaja 1. vsakega meseca. — Izdaja in tiska Misijonska tiskarna, Groblje - Domžale (predstavnik Joško Godina, Groblje, p. Domžale). — Urejuje Ivan Martelanc, Ljubljana. — Za uredništvo odgovarja Joško Godina, Groblje, p. Domžale. — ROKOPISI se pošiljajo na naslov: Ivan Martelanc, Ljubljana, Miklošičeva cesta 19/I. — UPRAVA: Misijonska tiskarna, Groblje, p. Domžale. Čekovni račun: Misijonska tiskarna (z značko »Kres«) štev. 15.730. — NAROČNINA: letno Din 20, pod skup. ovitkom Din 18.

VSEBINA: **CLANKI**: Dr. K. C.: Nadškof dr. A. B. Jeglič. — Pozdrav in vabilo bratov Cehov. — Dr. St. Žitko: Naša organizacija. — M. S.: Celjski tabor 1937. — **PESMI**: J. Vovk: Slovenski Mozes. — J. Dular: Ljubezen. — Dominik Gorski: Zadnja pot Rudolfa Dolinarja. — **POVESTI**: J. Vovk: Velika pravda. — Oberkoffler-Pucelj: Trije božji fantje. — **NA OVITKU**: Med slovenskimi fanti. — Fr. S.: Vzor sportnika. — Vitko J. M.: Mir! Mir!

MED SLOVENSКИM FANTI

LITIJA

Litijani se v Kresu še nismo oglasili. Pa ne zato, ker morda nimamo kaj pisati, ampak časa nimamo. Delamo. Vztrajno in temeljito orjemo ledino, medtem ko drugod že žanjete. V preteklem letu smo uprizorili več iger in proslav, ustanovili fantovski odsek in 20. junija letos smo dali javnosti obračun našega skritega dela. Ta dan smo stopili na plan in videli smo, da vse delo ni bilo zaman. To nam je dokazal naš mogočni tabor. V Litiji, kjer smo se šele zadnja leta postavili na lastne noge in si začeli graditi lastno ognjišče, smo preje vse smernice dobivali iz Šmartna, tam smo se izučili in ta tabor je bil nekakšna zrelostna skušnjava. Zato smo se kar bali, kako bo. Pa je le šlo in sicer tako kakor ni nihče pričakoval. Bil je to mogočen izbruh naših čustev, vriskajočega veselja do življenja, dan obračuna z onimi, ki so si do včeraj lastili edino pravico do življenja, čeprav so nam v svojih najsvetlejših časih dokazali, da življenje niso zmožni, ker so pač gnilo seme, ki ne kali. Tako se spet tista povest ponovi, da je preganjana in skrita pastorka prekosila in osramotila oholo vsiljivko.

20. junij je bil res velik dan. Zjutraj smo šli sprejet smarčane. Že njih je bilo za lep spoved: kranjski Janezi na konjih, kolesarji in narodne noše. Peljali smo jih skozi praznje oblečeno Litijo v prijazen gozdiček poleg sportnega igrišča, kjer smo se vsi zgrnili krog oltarja. Genljiv je bil trenutek, ko se je po končani sv. maši dvignil nad vse druge naš mali novi prapor, ki nam ga je bil oskrbel in sedaj blagoslovil naš župnik Lovšin. Sprejeli smo prapor, z gromkim Bog živi ga pozdravili, nato pa prisegli, da ostanemo vedno dobri Jugoslovani in zavedni Slovenci. Nato je godba zaigrala državno himno, takoj za njo pa je iz tisoč grl zadonela naša fantovska himna, v potrdilo naši prisegi: »Mati Slovenija, narod Slovenski, k nesmrtni slavi tvoji se naše sile bore.«

Nato je spregovoril kakor le on zna, go-

renjski fant — naš Finžgar. Besede kakor kamen: zdaj boža, zdaj toži, biča, opominja, končno pa vse pozove v boj za novo zastavo, za našo pravdo, naše svetinje, naš dom in našo kri. Za njim sta govorila še dr. Česnik v imenu Zveze in g. Smersu, ki nas je opozoril na naše nove naloge.

Besede govornikov so nam razpihale ogenj v dušah. Praporščak br. Francelj Zaman je vzel prapor v svoje krepke roke in že smo korakali v mogočnem sprevedu, disciplinirani in močni smo peli skozi Litijo, izzivanja nasprotnikov nas niso motila, saj smo vedeli, kako neprijetno jih drega v ušesa naša himna in navdušene ovacije kralju in domovini, našim voditeljem, zastavi, narodu in onemu, ki ga ni, a čigar duh nas prepaja — Orlu.

Po litanijah smo se spet zbrali. Nam fantom je spregovoril br. predsednik dr. Žitko. Še bolj nas je navdušil za delo. Združeni zbori iz Vač, Šmartnega in Litije so zapeli tri pesmi, nakar je spregovoril g. L. Puš o naši pesmi in že je g. dekan Gornik zaključil slavnostno zborovanje. Sledila je tombola v korist našega doma. Žal, da je zato moral odpašti telovadni nastop, ki ga bomo skušali izvesti kasneje.

Drugi dan sem slišal iz nasprotnikovih ust: »Veliko vas je bilo, pa kaj, ko so bili sami kmetje.« Jaz pa pravim, hvala Bogu, to je znak, da smo na pravi poti, da smo ljudska prosveta ne pa klika puhle laziinteligence in plačanih razgrajačev. Kajne, fantje? Č. S.

V RAZNIH KRAJIH

so odseki in okrožja prirejali v letošnjem poletju prireditve in javne nastope in ljudske tabore. Kar zapovrstjo so sledili Celje, Kranj, Trnovo v Ljubljani, Škofja Loka, Mengeš, Cerkljica, Sv. Gregor. Prav tako po štajerskem. Od vsepovsod prihajajo prav zanimiva in lepa poročila. Vsa bomo po vrsti objavili. Saj poročajo o vidnih sadovih naše prve delovne dobe o prvih korakih naše organizacije v široki slovenski prosvetni in sportni svet.

Nadžkof dr. Anton Bonaventura Jeglič

* 29. maja 1850 v Begunjah na Gorenjskem, † 2. julija 1937 v Stični

Dr. Karel Capuder

Bil je vsem vse. In vendar moremo trditi, da to najbolj velja za slovensko mladino. Ko je prišel l. 1898. v Ljubljano in kot škof obiskoval mladino po šolah in ji z veliko srčno ognjevitostjo govoril, tedaj je ta ogenj zagorel tudi v srcih te mladine. Ko je še istega leta 20. avgusta sprejel slovenske katoliške akademike, ki so mu poročali o odporu slovenskega dijaškega shoda proti katoliškim načelom, tedaj je mladi škof zamislil svojo največjo misel in je že naslednje leto poslal mlade nadarjene duhovike na Dunaj, da se pripravijo za bodoče profesorje prve slov. katoliške gimnazije, ki se je otvorila l. 1905. v St. Vidu nad Ljubljano. Ljubzen do mladine je bila tista gonilna sila, ki je škofa vodila, da je preстал vse težave, premagal vse naravnost nepremagljive ovire in izvršil to veliko delo škofovih zavodov do kraja.

Pa še druge šole in vzgojevališča slovenske mladine so v teh časih nastala, se ob očetovski skrbi našega škofa razvijala in razvila do mladeniške moči. To je bila naša mladinska organizacija, ki si je l. 1909. nadela ime »Orel«. L. 1908. je v Škofijskem listu škof pisal: »Organizacija mladeničev napreduje. Srce mi poskakuje veselja, ko čitam, da se na vseh krajih snujejo nova izobraževalna društva in se duhovni pastirji ne boje truda, ne žrtev, da bi jih tudi dobro vodili. In kdo bi

mislll, da se bodo našim mladeničem telovadna društva tako močno prikupila. Zares, pripravna so mladeniški moči in kipeči sili. Duhovnikom in našim laikom, ki se zato žrtvujejo, naj plača Bog njihov trud.« Na shodu dekanov istega leta je dal škof glede mladinske organizacije sledeče navodilo: »Kako moramo biti Bogu hvaležni, ker se je začelo telovadno gibanje in so naši kmetski mladeniči za to navdušeni. Prosim vas in vse duhovne pastirje, da zraven prepotrebni izobraž. društev snujete in podpirate tudi telovadna društva in ste dobrovoljni onim gorečim laikom, ki ta društva širijo.« Odposlancem Zveze telovadnih odsekov pa je škof 8. dec. 1808 imenoval to organizacijo »biser med našimi organizacijami«.

L. 1911. je škof Jeglič v Škofijskem listu pisal: »Ideja Orlovstva obsega ne le telovadbo, ampak še bolj pravo izobrazbo srca, treznosti, čistosti, značajnosti, plemenitosti na rodovitnih tleh katoliške resnice.«

Verno je škof čuval in spremljal mladinsko organizacijo na vseh njenih potih. Pri svojih neštetih vizitacijah je posebno dosledno povpraševal po Orlu. Povsod so ga pa tudi Orli sprejemali in pozdravljali kot svojega duhovnega očeta. Koliko imamo slik, kjer sredi Orlovske družine sedi škof Jeglič! Na vseh orlovskih prireditvah, akademijah

in taborih se je pojavila častitljiva postava škofa Jegliča. Postalo je nezapisan zakon, da je v vseh važnih vprašanjih predsedstvo mladinske organizacije vprašalo za svet svojega častnega člana škofa, da je zvesto poslušala vsa organizacija njegove nauke in navodila. Za Orli je šel 70 letni škof po vojni v Strasburg. Tam na kolodvoru v Strasburgu je čakala četa 54 Orlov, ko je pripeljal vlak. »Pozor! Glej na desno!« In vsem so se zaiskrile oči, kajti pozdrav je veljal škofu, ki je s svojimi 70 leti poletel za svojimi fanti v Francijo, potem pa med slovenske delavce v nemškem Porenju.

Naslednje leto je bil z Orli na Češkem, l. 1923. je občudoval orlovski nastop na V. kat. shodu v Ljubljani na Stadionu, l. 1926. pa je mogel peljati svoje fante celo v Rim pred sv. očeta. Kako je bilo pri srcu škofu, ko je sv. oče izrekel pozdrav: »Dobrodošli, ljubljeni sinovi iz Slovenije!« in ko je nadaljeval: »S posebnim veseljem vidimo pred seboj Vašega častitljivega škofa in prav posebno številno vrsto Orlov, krepkih in vernih mladeničev.«

Prišli so drugi časi. V želji, da se združijo zaradi telesnega in moralnega vzgajanja vse zdrave sile jugoslovanskega naroda je bil ukinjen kot gotovo tedaj najbolj zdrava sila — Orel. Pa tisti, ki so imeli izvršiti to zamisel, niso pristali na nobeno upravičeno zahtevo orlovske organizacije, ampak so enostavno novi organizaciji diktirali vso ideologijo prejšnjega Sokolstva. Tedaj je Orel zvest svojim načelom odklonil vstop v S. K. J. in to s posebnim pismom sporočil svojemu škofu. Vladika je odgovoril s tistim krepkim pozivom Orlom, ki je vzbudil v nasprotnih krogih toliko jeze, Orlom pa pomenil odobritev njihove odločitve. Še preden se je to zgodilo, pa je hotel osiveli, vendar duševno vedno čili škof zagotoviti še za bodočnost slovenski mladini zaščito in duhovno vodstvo na škofijski stolici. Izbral si je iz orlovskih vrst svojega naslednika. Ko je odhajal že po razpustu Orla l. 1930. v Gornji grad, se je

mogla slovenska mladina od njega posloviti v svojem novem glasilu Kresu s prošnjo: »Prosimo Vas, Presvetli, molite za nas in naš blagoslavlajte, da ostanejo naša srca neomajna, naše duše čiste, naša volja jeklena!«

Leta 1931. v nedeljo 11. oktobra se je pri svojem škofu v Gornjem gradu oglasilo predsedstvo Zveze fantovskih odsekov, da mu poroča o delu in stanju v organizaciji. Vesel je bil tega poročila, a vendar se mu je poznalo, da ima v srcu bojazen. Sovražnik kat. mladinske organizacije ni miroval in je zamahnil ter z enim udarcem hotel uničiti vso kat. prosv. in mladinsko organizacijo v Sloveniji. Razpuščeni sta bili Prosvetni zvezi, začelo se je divje preganjanje. Tedaj se je dvignil sivolasi mož iz Gornjega grada in šel, da pove, kako škodo so s tem nasiljem oblastniki napravili.

Letos 12. aprila v ponedeljek popoldne pa se je zopet pri nadškofu v Stični oglasilo predsedstvo Zveze fantovskih odsekov in mu sporočilo željo pripravljalnega odbora za tabor slovenskih fantov in mož v Celju, da bi on prevzel pokroviteljstvo nad to prvo splošno slovensko moško mladinsko prireditvijo. »Ne boste imeli vi, prevzvišeni maše, tudi ne govora, samo blagoslovili naš bodete,« tako smo prosili. Toda gospod nadškof je pristavil: »Pa nekaj bom tudi povedal.«

Tako je prišlo do one čudovite, prelepe oporoke našega nadškofa v Celju. Zdi se nam vse to, kakor da je s plamenom do neba nad zemljo slovensko še enkrat vzplamtel ogenj ljubezni, ki je gorel v srcu tega velikega moža in nato ugasnil. Ostala pa je z ognjenimi črkami zapisana v srcih slovenske mladine njegova zadnja beseda:

»Danes je za Celje velik dan, saj je tu zbrana tako velika množica pogumnih mož in fantov.

Živimo v velikih časih! Naš čas je velik, ker dela veliko hudobijo. Kako strašno se je hudobija razpasla na vseh straneh. Države same jo podpirajo, saj že po šolah uče otroke, da je treba od-

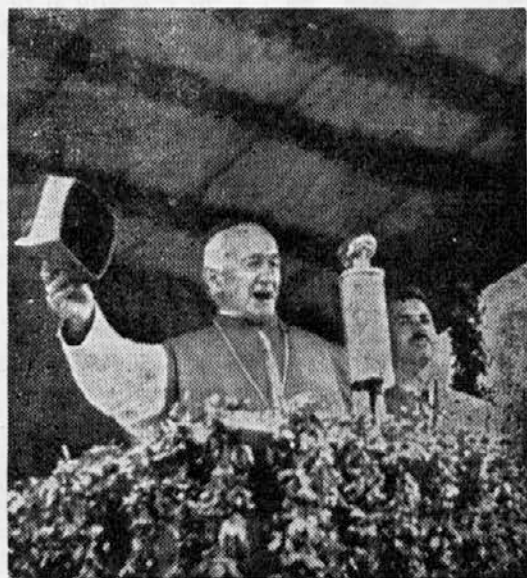
straniti vse, kar spominja na Boga. Res, hudobija našega časa je velika.

Velik je naš čas, ker dela mučenike. Povsod zahteva od mnogih, da dajo v najhujšem trpljenju življenje za našo vero. Koliko so jih že usmrtili ob najstrašnejših mučenjih, prav kakor v prvih časih krščanstva.

Velik pa je tudi naš čas po velikih možeh. Imamo papeže, ki so nam v teh dobah dali zanesljive smernice, po katerih se more naše ljudstvo ubraniti pred nastopajočo hudobijo. Zato bomo te

ki ste tu zbrani, to je Kristusova fronta. V kako obilnem številu je ta množica danes zjutraj pristopala k svetemu obhajilu! Ze na evharističnem kongresu so bili ponovno postavljeni temelji, na katerih moremo zrasti v močno armado, ki se bo uspešno uprla hudobnim silam. Bog sicer dolgo čaka, zato da nas do dna preizkusi, ali smo Njegovi ali ne.

Mi smo se Njemu pridružili in bomo pri Njem vedno ostali in vedno molili, naj sv. Mihael pahne v peklensko brez-

Nadškof
Dr. A. B. Jeglič
govori svoj
zadnji govor

na slavnostnem
zborovanju
v Celju
29. junija 1937.

smernice, fantje in možje, proučevali in učili ljudstvo, kako se je treba po njih ravnati.

Morda bomo imeli še hujše čase. Hudobija bo še rasla, to vidimo od leta do leta. Tudi pri nas na Slovenskem je že začela s svojim groznim delom. Upam pa, da vas, možje in fantje, ta hudobija ne bo niti zapeljala, niti ostrašila, ampak da se boste z vso krepostjo uprli njenemu prodiranju. Če danes molimo za sv. Cerkev, da bi jo Bog obvaroval pred preganjalci, te molitve ne morejo biti zastoj.

Satan ima že svojo fronto, pa ima tudi Kristus svojo fronto. Toliko pogumne mladine, toliko mož iz vseh vrst,

no satanove sile. Držimo krsto obljubo! Mi smo otroci božji, verujemo, da se je Kristus za nas učlovečil.

Zvesti bomo ostali katoliški Cerkvi, zaradi njenega večnega ustanovitelja, zaradi njenih naukov, ki nas edini morejo obvarovati pogube. Hujše čase moramo od slovenskega naroda odpahiniti, kolikor mogoče daleč proč, zato se moramo boriti že sedaj. Bog Stvarnik, Bog Odrešenik in sveta Cerkev, to so stebri našega delovanja in neusahljivi viri naših moči. Zvesti bomo ostali, pa naj pride nad nas karkoli. Po robu se moramo postaviti hudobnim silam, da se bomo izognili njihovim strahotam. Tako bomo veliki dočakali velike čase. Zato pa zahtevamo: »Povsod Boga!«

Slovenski Mozes

† nadškofu dr. A. B. Jegliču: Joža Vovk

Nekoč je narod bil kot nebogljeno dete.

*ni tice ni vedei, kje je pot,
ni tice nas voditi ni za roke,
narod bil je kakor roj sirot.
Tuje se je nimjeno dobrikal,
kri sesal je.*

*Crni ptici peli so nam svojo pesem,
že so z vseh strani hiteli
kakor grabežljivi jastrebi.*

*Otrok je stokal,
matere pa ni bilo,
da bi ga v naročje vzela,
matere pa ni bilo...*

Takrat prišel si, mož,

*— slovenski Mozes, —
iz palač ne, ne iz dvora,
od tam prišel si, kjer se gora
vzpenja iz zemlje slovenske,
kakor da si hotel biti nje podoba verna.
Zrastel si iz nas,
saj naš pečat na čelu si imel,
slovenska vas
te je spočela in rodila.*

*Kakor David stopil si pred narod,
da se biješ zanj s sovragom,
da stojiš pred našim pragom
in nam braniš naš slovenski dom.
Orožje Tvoje ni bil meč sovražen,
Tvoji kamni so bili ljubezen in pravica.*

*Skrile so se črne ptice,
noč je nekam daleč odbežala,
na obzorju zarja nam je zasijala.
Dvignil si roko pastirsko
in si zbral krog sebe čredo.
Tujec več ni mogel v našo sredo,
branil zemljo lačnih si volkov
in vsi smo pozabili na ženket okov.*

*Tvoja je beseda padala kot mlada setev,
ki v zemljo si jo polagal rodovitno.
Gledal si pred sabo polje žitno,
polje svojih setev, bolečin.*

*Za Teboj smo šli kot vdane ovce,
poslušali glas pastirja, ki smo ga
poznali.
Setev Tvoja pa je v zemlji klila,
beseda Tvoja in molitev jo je poživila,
kakor da sta Ti in Bog
zavezo sveto kdaj sklenila.*

*Cez nebo široko šlo je sonce,
mi pa nismo senc iskali,
za trenutek nismo počivali,
opoldne podvojili smo moči
in stisnjenih pesti
s Teboj slovenski dom zidali.*

*Zdaj prispel si, velikan, na goro Nébo.
Tvoja roka trudna je omahnila.*

*Zdaj Te naša zemlja je sprejela.
Trudna je s Teboj in razrahljana,
a s ponosom se ti je odprla
kakor dom, ki čaka gospodarja.
Onemele so planine jasne,
žitna polja zagrnila so se v mir
kakor dom, ko mati luč ugasne.*

Nekje tvoj narod joka.

*Toda, zdaj ne joka kot otrok,
ki nima matere, da bi mu pela,
narod joka — jok moža.
Nekoč je bil pač nebogljeno dete.
a zrastel do vrha
in Tvojih sil se je napil.
Pogled mu ni zastrt v temine,
več ne čaka, da mu jutro sine
Sredi dneva plove zdaj za ciljem,
ki si ga zaznamoval mu Ti.*

*Tvoj duh med nami še živi,
Tvoj duh nam daje še moči,
in še ob Tvojih vreclih bomo pili,
več ne bomo svojih glav klonili!*

Pozdrav in vabilo bratov Čehov

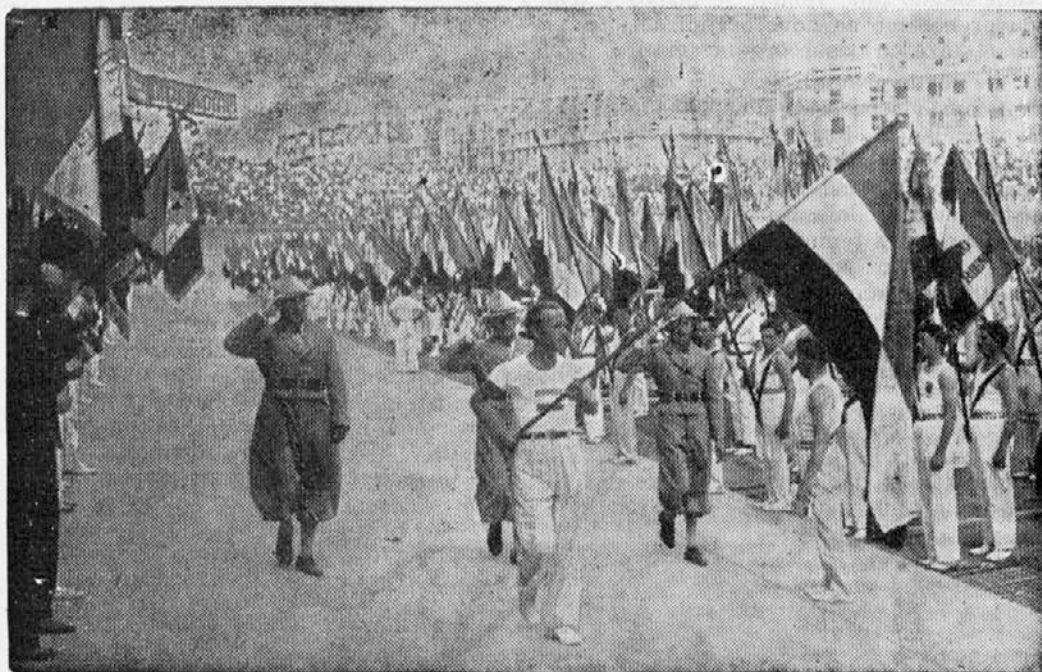
Vse naše delo z budnim prijateljskim očesom spremljajo tudi naši bratje na Čehoslovaškem. Tesne vezi, ki jih je spletlo delo za iste smotre med našimi srci še Orlovstvo, ni potrgala niti sila, niti jih ni uničil čas. Našega razmaha v svobodi se bratje Čehi vesele in to pokažejo ob vsaki priliki. Za celjske dni smo prejeli sledeči njihov pozdrav in povabilo na III. vseslovenski tabor katoliških telovadcev, ki se bo vršil leta 1939 v Pragi:

Bratje! Čehoslovaško Orlovstvo se veseli nenavadnega napredka vašega dela za

Boga in narod. Pozdravljamo vzorne vrste slovenske mladine, zbrane na veliki proslavi v Celju. V duhu smo med vami in se veselimo snidenja z junaško slovensko mladino na velikem taboru slovanskih katoliških telovadcev in športnikov v Pragi leta 1939. »Bog živi!« slovenskemu narodu in slovenski katoliški mladini.

Predsedstvo čehoslovaškega Orla, Brno.

Ta pozdrav nas veseli in s pripravljeno zagotavljam brate Čehoslovake, da se bomo njihovem povabilu prav gotovo odzvali.

Člani Zveze fantovskih odsekov v defileju katoliških telovadcev v Parizu, kjer so nastopili pred 100.000 gledalci v novih krojih.

Naša organizacija

Dr. Stanislav Žitko

Preteklo leto lahko imenujemo prvo leto rednega dela. Sicer smo še daleč od načrtnega in do podrobnosti premišljenega in skoraj pri vseh odsekih izvedenega delovanja prejšnje orlovske organizacije; vendar če upoštevamo dolgoletni presledek, tekem katerega so naši sovražniki z nasiljem in s krivicami pritiskali

na nas in naše prijatelje, če upoštevamo, da je ta doba bila v gotovih pogledih hujša kakor doba svetovne vojne, potem moramo biti veseli začetka in napredka, ki smo ga nesporno storili v preteklem letu.

Naš namen itak ni, da bi samo s sijajnimi zunanji nastopi dajali duška svo-

jemu prepričanju, marveč naše delo je bilo in mora ostati pred vsem tiho in skromno, toda vztrajno in globoko.

Podlaga za bodoče je ustvarjena pred vsem s tem, da so bila z odločbo Kr. banske uprave od 11. junija 1937 odobrena nova pravila Zveze fantovskih odsekov v Ljubljani. S tem je ustvarjena tudi na zunaj enotna fantovska organizacija za celo Slovenijo. Člani te organizacije so fantovski odseki, ki se na izrečno zahtevo oblasti morajo ustanoviti kot samostojna društva.

Glede imena te nove organizacije bi morda res veliko pomenilo, če bi mogli organizaciji dati staro, priljubljeno in tudi slavno ime, vendar je bistvo v tem, da prenesemo na novo organizacijo duha naše stare Orlovske organizacije.

Po novih pravilih je naša zveza zlasti tudi upravičena skrbeti za telesno vzgojo svojih članov. Pravila so sestavljena popolnoma v skladu s tozadevnimi odločbami zakona o društvih in ustavo. Zakon o ustanovitvi Sokola Kr. Jugoslavije pa ni v nasprotju s temi pravili, ker sta bili s tem zakonom samo razpuščeni prejšnja Orlovska organizacija in organizacija hrvatskega Sokola, ni pa bilo s tem zakonom rečeno, da bi ne mogle obstajati še druge organizacije, ki gojijo telesno vzgojo.

Istočasno z novimi pravili je bil odobren tudi novi kroj. Nanj bomo prav tako ponosni in ga bomo vsaj z istim spoštovanjem gledali, kakor smo gledali na svoj prejšnji kroj, množice naših slovenskih fantov bodo prav tako odločno in pogumno nastopale v njem.

Z velikim navdušenjem so sprejeti naša splošno naši okrožni fantovski tabori, ki so letos, kolikor so se že vršili, nosili na zunaj že značaj prejšnjih orlovskih sličnih prireditev. Za odločnost in načelno vzgojo naših fantov in mož so taki okrožni tabori izredne važnosti in moramo le skrbeti, da se ti tabori vedno vršijo res popolnoma v duhu naše organizacije. Slavnostne dni smo doživeli pred vsem v Celju, sledile pa so prireditve v Ljubljani (Trnovo), Kranju, Škofji Loki, Mergšu, Črnomlju, Cerknici, pri Sv. Gregorju in drugod po vsej slovenski zemlji.

V preteklem letu smo poživali naše stike z inozemskimi organizacijami. Prijavili smo že vstop v mednarodno zvezo katoliških telovadcev in obenem sporočili željo, naj bi se drugo leto ob priliki naše prireditve v Ljubljani vršile v Ljubljani mednarodne tekme katoliških mladcev.

Naše državne barve je s častnim uspehom že zastopala naša mlada organizacija na mednarodnih tekmah v Parizu meseca julija letos ter so njeni člani dosegli 4., 7. in 9. mesto.

V bodočem letu bo treba, zdaj ko imamo organizacijske temelje nekako že ustvarjene in položene, vso skrb posvetiti načrtnemu podrobnemu delu, tako vzgojnoprosvetnemu kot telesnovzgojnemu. Skrbeti bo treba, da bo vse naše članstvo res popolnoma prežeto naših vzgojnih načel, popolnoma poučeno o vprašanjih, ki jih obravnavamo v okvirju naših prosvetnih del in da bo naše članstvo v vsej svoji celoti sposobno nastopiti tudi javno kot urejena in strnjena armada, ki je v teh težkih časih nujno potrebna za obstoj in napredek katoliškega slovenskega naroda.

Celjski tabor 1937

M. S.

Ze večkrat v zgodovini našega naroda je Celje bilo mejnik razdobij, večkrat je prekrasno mesto ob Savinji bilo središče naporov in smoter želja, katerih uresničenje je terjalo težke žrtve. Tudi v zgodovini naše organizacije je Celje svetel spomin in program za bodoče. Po vojni so se fantje najprej zbrali v Celju, da so zasnovali načrte za bodoče delo; tudi po zadnji mračni in težki dobi smo določili za svoj prvi nastop staroslavno Celje, zemljepisno središče slovenske zemlje, da se od tu kot po žilah kri razprede naša

misel po vseh slovenskih krajih do zadnje gorske vasi, od tu naj se kot plamen razžari naše delo po vsej slovenski domovini v čast Bogu in narodu v prospeh.

CELJE — NAŠ PROGRAM

Novo življenje je zaplalo po žilah slovenskega naroda. Na vsak klic, če je res odmev domače zemlje in našega pristnega duha, se zgrinjajo tisoči in tisoči.

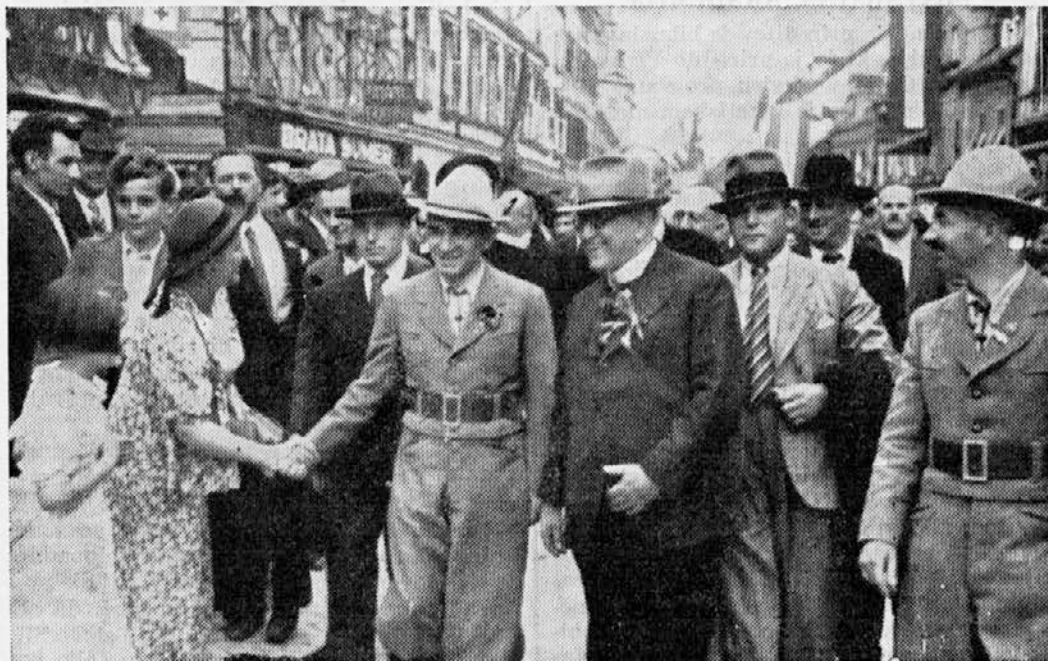
Ni še bilo zlepa dobe, v kateri bi se tako živo čutila potreba po enotnem

nastopu, po skupnosti, po izrazu množice. Dogodki so tekli preko naše domovine, da je vsak posameznik dozorel in v globino duše začutil, da brez narodne celokupnosti ne premore nič in da se njegove najgloblje zahteve in pričakovanja lepe narodove bodočnosti lahko zgubijo v prijetnih, toda nerodovitnih sanjah, ako ne bodo vsi enako misleči v slovesno potrjenje skupnega duha skupno nastopali. Takih enako mislečih pa je na tisoče in tisoče in ponosno Celje je našo skupnost zonet slovesno potrdilo, ne da bi posameznik v tej množici brez sledu utonil, ampak da bi se ob pogledu na živi gozd sebi enakih okrepil in opogumil za delo takrat, ko ga množica ne

Cvetje, zastave, mlaji, luči in vse razkošno okrasje je dalo po zunanosti svečano lice vsej naši prireditvi. Ogromne množice fantov in mož so bile kot strumna borbena četa, ki je prišla v Celje izjaviti svoje prepričanje in priseč zvestobo svojim načelom za vse bodoče delo in vsak čas.

TEKMOVANJE MLADINE

Prvi dan so se vršile tekme v raznih telovadnih in sportnih disciplinah. Tekem se je udeležilo okrog 200 telovadcev, ki so vsi vztrajali ob celotnem programu s hvalevredno disciplino in kljub veliki vročini vzdržali napore, da se je program izvedel

Dr. Korošec in min S. Miha Krek na celjskem taboru sredi navdušenih množic.

bo varovala tako od blizu. Že dolga desetletja gre vse naše prosvetno in ljudsko vzgojno delo za tem, da bi vzgojili močne posameznike, da bi bil vsak posameznik tako Slovenec, kakor da vse slovenstvo na njegovih ramenih leži, in vsak posameznik tako katoličan, kakor da je trdnost vere v našem narodu odvisna od njega samega.

S temi nameni in s takimi mislimi smo se slovenski fantje zbrali na svojih dneh v Celju. S pogumom v srcih in ponosnih čel. In nismo bili prevarani v svojem pričakovanju. Se preko upov je zraslo naše veselje in naš pogum je postal do nezlomljivosti krepak.

popolnoma brezhibno. Rezultati, ki so bili doseženi, so bili prav zadovoljivi in marsikdo skoro ni mogel verjeti, da je bila ta mladina nekaj let po krivici prisiljena mirovati. Zlasti rezultati mladcev so tako lepi, da na smorejo napolnjevati z najboljšimi upi za bodočnost naše telovadbe. Zanimive so bile tudi vaje na orodju. Najbolj razveseljivo v tej panogi je bilo, da je bil najstarejši telovadec 34 let star, vsi drugi pa veliko mlajši, sami mladci okoli 20 let. V srednjem oddelku sta bila v jesniški vrsti dva olimpijca Praček in Žnidar, ki sta znana kot naša najboljša smučarja v alpski kombinaciji. Ta vrsta je v sred-

njem oddelku tudi zmagala s 424.50 točkami. Na drugem mestu v tekmi vrst srednjega oddelka pa je celjska vrsta s 352.75 točkami. Bolj važno kot ti številčni in sekundni rezultati pa je za tako tekmovanje to, da se je prav ob tej priliki pokazalo, kako strnjena je naša mladina kljub tako dolgem presledku. Pokazala pa se je tudi močna zavest discipline in požrtvovalnosti. Fantom, ki so dosegli dobre rezultate ali pa tudi ne, se je na obrazu bralo veliko veselje, da se zopet morejo udeležiti stvariti.

Zmagovalci so prejeli prav lepe pokale. O podrobnih uspehih tekem bomo še poročali.

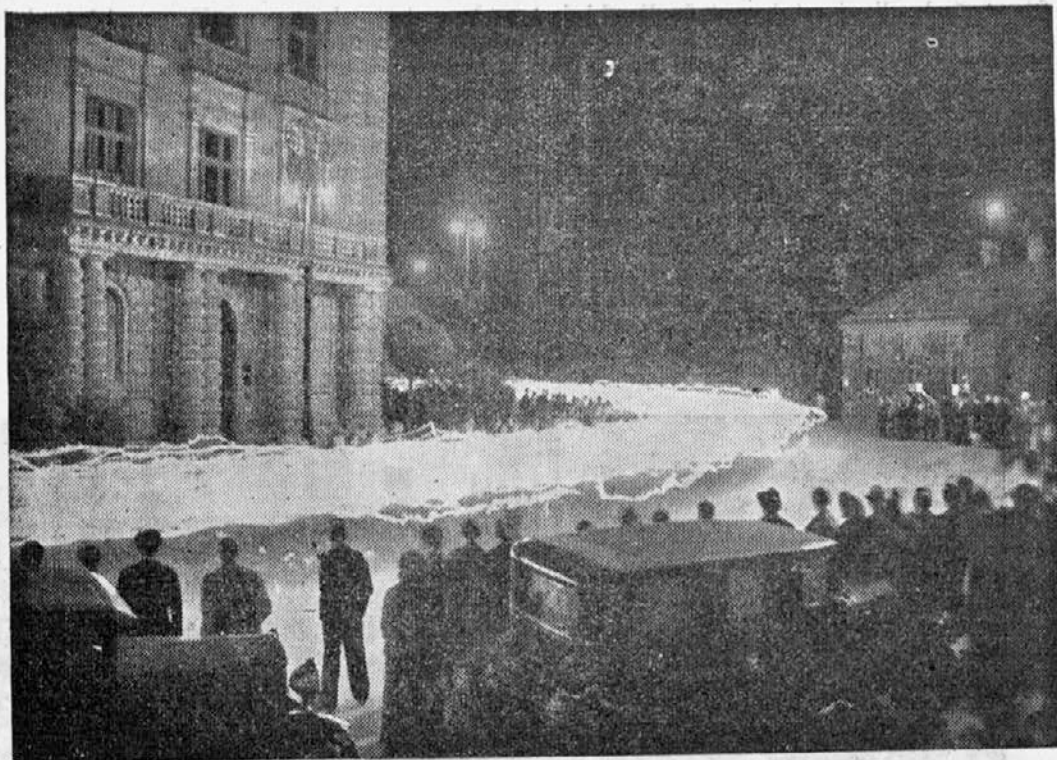
SLAVNOSTNA AKADEMIJA

Prva splošnejša prireditev je bila slavnostna akademija, ki jo je priredilo Prosvetno društvo v Celju v okviru programa celjskih dni. Vršila se je v celjskem mestnem gledališču.

Ze dolgo pred pričetkom, ki je bil napovedan za 8. uro, so se pred gledališčem pričele zbirati silne množice, ki so daleč prišle iz vseh krajev Slovenije, da bi vidle po daljšem razdobju prvi večji nastop slovenske mladine. Ko je pastirski rog pred gledališčem oznanil prihod pokrovitelja vse prireditve, prevzvišenega nadškofa dr. A. B. Jegliča, je množica v silnem navdušenju vzvalovala. Spalir, ki je bil prej pripravljen za slavnostne goste, se je sam od sebe zgrnil v strnjeno množico. Množica je z burnimi pozdravi spremljala visokega spoštovanega gosta v gledališče. Gledališče je bilo razprodano do zadnjega sedeža, prav tako tudi stojišča. Akademije so se udeležili najodličnejši zastopniki celjske družbe, prav tako tudi nekaj visokih gostov, ki bodo s svojim obiskom povelečevali ta veličastni tabor. Navzoč je bil tudi v slavnostni loži polkovnik Iso Nečak, poveljnik 39. pp., minister dr. Miha Krek, okrajni glavar dr. Zobec, mestni župan Mihelčič, ravnatelj Mohorjeve tiskarne dr. Kotnik in še mnogo drugih odličnih zastopnikov našega javnega življenja. Ko se je gledališče napolnilo do zadnjih sedežev, je železničarska godba zaigrala mogočno državno himno, ob kateri se je vse gledališče kakor armada dvignilo in poslušalo mogočne akorde. Vsa akademija je bila sestavljena enotno. Pričela se je s simbolično igro, ki prikazuje hrepenenje našega naroda po svobodi pod tujim jarmom, kaže v pretresljivi sliki prvo uredničenje, ko so popadale verige, nato bridko razočaranje, ki je nastopilo v dobi, ko

so naše javno življenje vodili tisti, ki niso ljubili ne slovenskega naroda, ne krepke in urejene države. Nastopila je nova doba, v kateri se zopet mladina prebujala po načelih in postavah našega rodu. Ni še bila ta točka odigrana in na odru se je pokazala vrsta telovadcev v novih krojih. Gledališče se je polastilo nepopisno navdušenje. Občinstvo je neprenehoma pozdravljalo zastopnike naše mladine, ki sme spet javno nastopiti. V simboličnih vajah so izvajali ob igranju himne »Naprej zastava slave« simbolične slike, ki so na vse napravile najlepši vtis. Nato je nastopila skupina fantov v narodnih nošah, ki so ob himni »Lepa naša domovina« spet pokazali novega duha v prosti telovadbi. Tudi ostale simbolične vaje so vsakomur dovolj jasno pokazale, da je bil tukaj na delu velik poznavalec zakonov gibanja človeškega telesa in obenem umetnik, ki zna v gibanje udov vtelesiti misel. Zlasti so nepopisno vtis napravile simbolične vaje ob pesmi »Gor čez izaro«. V teh vajah je toliko domotožja in žalosti za izgubljeno zemljo onstran Karavank da se občinstvo ni moglo vzdržati globoke ginjenosti. Burno so bili nozdravljeni najmlajši, ki so v sodobnih krojih nastopili na odru. Občinstvo jih je sprejelo kot tisto mladino, kateri še nikdar ni bilo dano, da bi javno nastopila. Danes je ta rod vidno prebil ledeno skorjo in nastopa pred odlično družbo in zato želi tudi polno priznanje.

V tej akademiji je nastopil prvič tudi Celjski oktet. Zanel je nekaj domačih pesmi in pesmi zbora vojakov iz opere »Faust«. V telovadbi na orodju so naši stari telovadci, ki so zastopali telovadne vrste slovenskega naroda že v tuini, pokazali tako spretnost in tako moč, da se jim je občinstvo strmeče čudilo. Telovadili so na bradlji in na drogu. Prav tako so bile odlične simbolične vaje deklet na pesem »Tri dobe češke zemlje«. Posamezne točke je skladno spremljala železničarska godba. Temeljno misel akademije in vsega tabora slovenskih fantov in mož na je izrazil g. Mirko Bitenc, predsednik Podzveze fantovskih odsekov v Celju in predsednik pripravljalnega odbora. Dejal je, naj bi ti dnevi, v katerih se naša težko preizkušena mladina zbira v tako velikem številu, dali pobudo za delo v prihodnjih dneh in prihodnjih letih. Že sami na sebi so potrdilo naše neomajne zvestobe in trdnosti, ker vsakemu treznemu človeku so neovrgljiv dokaz, da je ta rod neupogljiv, kadar gre za njegova načela, ki jih je sprejel od svojih prednikov, in jih hoče neomadeže-

Veličastna baklada po celjskih ulicah na predvečer glavnega prireditvenega dne celjskega tabora.

vana izročiti poznejšim rodovom. Število teh množic, ki so se danes začele zbirati v Celju, je kakor poziv vsem sovražnim silam, da hoče naš narod mir in napredek. To množice govorijo:

»Kuj me, življenje, kuj,
če sem kremen, se zaiskrim,
če sem jeklo, bom pel,
če sem steklo, se zdrobim!«

VELIČASTNA VEČERNA BAKLADA

Valovanja in navdušenja množic ta večer v Celju ni mogoče popisati. Vse se giblje, vse se pozdravlja, vse vpije od navdušenja. Ko je trdna noč legla na lepo Savinjsko dolino in Celjsko kotlino, je na starodavnem celjskem gradu zaplapolal velikanski kres. Z gradu so v mesto odmevali težki strelji, ki so množice po ulicah napolnjevali s pogumom v lastno moč in v neumrljivost naroda.

Po Prešernovi ulici, zlasti okrog Marijine cerkve in magistrata, so vse hiše okrašene z vencji, nekatere imajo po oknih tudi lampijončke, pročelja so kar obsuta s svežim zelenim okrasjem.

Na Glaziji so se kmalu po osmi začele zbirati množice fantov in mož. Točno ob pol desetih se je s prostranega telovadišča kot iz zaprtega jezera vnila reka ljudi z baklami v rokah. Godba, zastave, plamenice, vse to je bilo v takšnem veselju in neponarejenem razpoloženju, kakor ga je redkokdaj videti. Na čelu sprevoda so nosili tri velike zastave, ki jih je množica navdušeno pozdravljala. Za njimi pa 24 društvenih zastav naših fantov, ob katerih so hodili kot straža člani fantovskih odsekov v novih krojih.

Nato so se razvrstili v dolgi ognjeni kači tisoči navdušenih Slovencev, ki pozdravljajo novo dobo in s pogumom hite proti njej. V spremstvu je poleg zgoraj omenjenih zastav korakalo skoro 500 četverstopov s štirimi godbami. Vsi ti so imeli plamenice in so korakali v tolikem redu, da je mogoče po četverstopih vsaj približno ugotoviti njihovo število. Za to organizirano in urejeno množico na se je vsul nepregleden val, ki ga je bila polna ulica. Štiri godbe so poživljale slavnostno razpoloženje in dajale takt mogočnemu koraku.

Ob straneh ulic je stal gost špalir, ki je pozdravljal valujočo množico.

Sprevod je korakal do Glazije po Ljubljanski ulici, krenil nato v Cankarjevo, od tod po Aleksandrovem trgu v Razlagovo ulico, na Slomškov trg, kjer se je ob prepevanju pesmi in igranju godb vsa množica zbrala pred opatijo. Pred opatijo je v družbi opata g. Juraka in g. univ. profesorja ter predsednika Prosvetne zveze dr. Franca Lukmana in ravnatelja škofijske pisarne g. Jagodica sedel na stolu vladika nadškof dr. Jeglič. Ves sprevod je korakal, razsvetljen od plamenic, mimo nje in ga pozdravljal v nepopisnem navdušenju. On

prelepo slovensko pesem »V gorenjsko oziram se skalnato stran«. Se preden pa se je ta kratek program podoknice mogel začeti izvajati, je morala trobenta z znakom pomiriti navdušeno množico. Med podoknico je po Glavnem trgu prišel pred opatijo drug sprevod, prav tako z godbo, baklami, zastavami in narodnimi nošami, ki so ga sestavljali tisti, ki so se udeležili akademije v gledališču. Tako se je množica spet pomnožila in spet vzvalovala od navdušenja. Voditelji celjskega tabora so pozdravili nadškofa dr. Jegliča, se mu zahvalili za njegovo borbo, ki jo je vse življenje vodil za vrednote našega naroda in svo-

koraku in radostnem pozdravljanju. Kmalu so bile vse celjske cerkve polne. Ob molitvah in skupnem petju so se množice udeleževale jutranje božje službe od 4 zjutraj pa tja do 7, ko so počasi pričele odhajati na zbirališče za sprevod. Tisoči in tisoči so z vso pobožnostjo pristopali tudi k obhajilu in to večji del sami fantje in moške, ki so na vsem taboru bili v veliki večini.

SLAVNOSTNI SPREVOD

Ob 8 zjutraj je bilo prostrano telovadišče na Glaziji že polno pisane množice, ki se je po navodilih rediteljev mirno brez vsakega beganja urejevala.

dr. Zerjava čez Glavni trg v Gosposko ulico in na Dečkov trg, od tod pa v Prešernovo ulico, kjer je bila na širokem prostoru med Marijino cerkvijo in mestnim magistratom maša in zborovanje. Močna skupina fantov na težkih štajerskih konjih je gledalcem ob straneh ulic prva dajala znamenje, da se je sprevod začel in da bo tako mogočen, kakor ga Celje najbrž še ni videlo. Tako je jahalo 54 fantov z zastavami v rokah na okrašenih konjih, ki pa niso bili izposojeni, ampak so jih fantje potegnili iz domačih hlevov, kjer jim dan za dnem strežejo in so jih še pred odhodom v Celje obložili z vencami in šopki, da je bil

Celotni pogled na 15.000 mož in fantov med svečano službo

slavnostnim zborovanjem na glavnem trgu v Celju 29. junija 1937.

pa je tukaj sedel zatopljen v bogve kakšne misli o preteklosti in bodočnosti, opazoval to silno moč in pozdravljal moše in fante. Tako so korakali mimo njega tisoči in tisoči slovenskih mož in mladine, v katerem sprevodu so bili vsi sloji in vse starosti, od najmanjših, ki so komaj odrastli ljudski šoli, do starih mož, ki so preživeli usodno dobo naše ljudske prosvete, ki jih je tudi vzgojila v tako trdne moše, kakor so danes. Pretežno večino pa so tvorili mladi, pogumni fantje, ki so v nadškofu Jegliču videli tisto neuklonljivo, najgloblje spoštovanje vredno misel, ki jo je ta naš mož vse življenje dosledno zastopal.

Ko se je tako vsa množica zbrala na Slomškovem trgu pred opatijo in razsvetljeno farno cerkvijo, je pevski zbor zapel

bodo naše ljudske prosvete, nato pa so godbe spet udarile mogočne koračnice in sprevod je med gostim špalirjem krenil čez Glavni trg in Prešernovo ulico nazaj na Glazijo, kjer se je v najlepšem redu razšel. Takšnega navdušenja Celje bržkone še ni videlo.

GLAVNI PRIREDITVENI DAN

Z lepim nastopajočim dnevom je na praznik svetega Petra in Pavla Celje zopet oživel. Začeli so tudi prihajati udeleženci iz bližnje okolice na kolesih, vozovih, avtobusih, vlaki pa so kar bruhali množice, ki so že ob pogledu na slavnostno, z zastavami in vencami okrašeno Celje prekipevale od presenetljivega navdušenja, ki se je v jutranjih urah izražalo le še po veselem

Ze na zbirališče za sprevod so množice prihajale v celih sprevodih. Ze tu se je razodevalo nepopisno navdušenje, ki ga je zadrževala le še misel, da je treba razpoloženje srca še nekoliko krotiti, da se bo moglo vse lepo urediti in da bomo nastopili kot urejena vojska, kateri narod lahko zupa svoje straže. Glazija je bila kakor šumeče morje in ko se je pri izhodih vtila na cesto prva skupina spreveda, je bilo kakor da so padle zatvornice morju. Morje je več kot pol ure neprestano dajalo nepretirano reko, ki se je ob nezadržanem navdušenju med gostim špalirjem pomikala po ulicah.

Sprevod se je pomikal iz Glazije po Gregorčičevi, Vodnikovi in Cankarjevi ulici na trg kralja Aleksandra, od tod po ulici

pogled nanje nadvse mogočen, zato jih je tudi špalir po vseh ulicah navdušeno pozdravljal.

Za njimi so se razvrstile posamezne skupine spreveda. Stiri godbe (konjiška, sevniška, celjska-železničarska in godba od Sv. Marka niže Ptuj), 320 kolesarjev, 64 zastav, veliko narodnih noš, večji del samo moški, 180 najmlajših članov fantovskih odsekov, ki so pravkar odrasli ljudski šoli, pa so že stopili v šolo naše najbolj prekušene prosvete, veliko število akademikov, 146 članov fantovskih odsekov v novih krojih, ki so med množico ob ulicah izzvale nepopisno navdušenje. (Ker je bil kraj šele tik pred celjskim taborom odobren, ni bilo mogoče dobiti zadosti blaga iz tovarne, da bi si dali izdelati kroj vsi,

ki so ga želeli). Končno so ostali možje in fantje v urejenih vrstah. Dobro organiziran in urejen spreved je štel do 4000 ljudi, skoro samih moških, le v skupini narodnih noš je bilo nekaj žena in deklet, ki pa seveda harmonije tabora niso prav nič motile. Nasprotno, gorenjske, savinjske in noše s Ptujkega polja so prav lepo poživljale skupino in spreved. Vse skupine so bile tako lepo razdeljene po dolgem sprevedu, da je bil neprestano živ in vedno nov. Močne koračnice, pozdravljanje z obeh strani ulic in odzdravljanje iz spreveda, vse to je bilo dalo celjskim ulicam nadvse praznično in veličastno obeležje. V tem morju navdušenih vzklikov je s trdim korakom stopala skupina članov v novih krojih, ne da bi se ozrla ne na levo ne na desno, kakor da gre brez ozira na odobravanje in plačilo za svojim smotrom.

SVETČANA SLUŽBA BOZJA IN SLAVNOSTNO ZBOROVANJE

Ko se je spreved razpostavil po obsežnem prostoru med Marijino cerkvijo in mestnim magistratom v Prešernovi ulici, je z vseh strani prihajala v ta prostor množica, ki je prej ostala ob ulicah in zlasti več tisoč tistih, ki so prišli z jutranjimi vlaki in niso mogli preko vsega mesta na Glazijo, da bi se razvrstili v spreved. Tako se je ta dolgi prostor izpremenil v živ gozd ljudi, kjer je bila glava pri glavi. Oltar, ki je bil postavljen ob steni cerkve, so v živem vencu obroblyale ponosne zastave iz vseh dob našega katoliškega ljudsko-vzgojnega dela. Na balkonu mestnega magistrata, ki je bil vse te dni zelo slavnostno okrašen, so se zbrali voditelji našega gibanja in odličnejši prijatelji naše mladine. Na častnem mestu je sedel prevzvišeni nadškof dr. Jeglič, ki je ginjen opazoval množico, ki je naraščala od minute do minute in čimdalje bolj napolnjevala trg. Minister dr. Miha Krek je prišel v našem novem kroju in smo ga seveda pozdravljali kakor enega izmed sebe. Ob njiju so se zvrstili drugi odlični zastopniki in predstavniki našega javnega življenja in prijatelji naše organizacije; svoje mesto so zavzeli tudi predstavniki naše ljudske prosvete s predsednikom Prosvetne zveze univ. prof. dr. Lukmanom in predsednikom Zveze fantovskih odsekov dr. Stankom Zitkom na čelu.

Zbirajoča se množica je slavnostne goste navdušeno pozdravljala in ker so bile priprave za mašo že pri kraju, je vodja rediteljev po zvočniku opozoril množico, da

bi nadaljnje vzklikanje ne bilo več primerno, ker se bo maša vsak čas pričela. Na to skromno opozorilo se je množica lepo umirila. Tik pred mašo je prišel voditelj slovenskega naroda g. dr. Anton Korošec. Ker je bila množica opozorjena glede vzklikanja, so nad glavami zafrfolali beli robci v pozdrav novemu gostu, ki je s svojim obiskom dal priznanje mladini. Dr. Korošec je stopal v spremstvu bana dr. Natlačena in predsednika celjske Podzveze fantovskih odsekov prof. Bitenca med množico, ki se je pred njim mirno razmikala in se za njim zopet strnjevala. Stopil je k oltarju in se pozdravil z mariborskim škofom dr. Tomažičem, kateremu je v znak spoštovanja do zastopnikov Cerkev poljubil škofovski prstan, nato pa je odšel na balkon, kjer se je najprej prav prisrčno pozdravil z zvestim soborcem nadškofom dr. Jegličem, nato pa še z ostalimi odličniki.

Pričela se je maša, ki jo je daroval mariborski vladika dr. Tomažič. Med mašo je po trgu odmevalo ubrano ljudsko petje. Množica je ob vodstvu pevcev, ki so peli ob mikrofону, in ob spremljevanju godbe prepevala naše prelepe cerkvene pesmi in tako v vsej zbranosti prisostvovala sveti daritvi.

Med sv. mašo je imel visoki celebrant globoko zasnovan govor, v katerem je na zgledu obeh mučencev in stebrov Cerkev sv. Petra in Pavla, katerih praznik smo ta dan praznovali, orisal zbrani množici lastnosti katoliškega značaja. Pregarjalci Cerkev so v svetem Petru in Pavlu uničili samo dvoje telesnih življenj, njihova kri pa je bila »seme novih kristjanov«.

Po maši je prvi stopil na govorniški oder g. prof. Bitenc, ki je v lepih besedah naznanil pričetek zborovanja. Dal je besedo prvemu govorniku, g. prof. Preskerju, ki je govoril o virih naše moči. V lepo izklesanem govoru je razgrnil pred nas skrivnost našega katoliškega udejstvovanja, ki dosega svoje sadove v najrazličnejših okoliščinah, tudi v najbolj neugodnih. Da bomo mogli dajati našemu delu, ki je v novi dobi tako lepo oživelo, vedno novih tokov in novih sil, moramo najprej sami imeti jasen in ustaljen nazor o smislu in namenu življenja, o družbi in njenem namenu, o državi in njeni nalogi do posameznika in dolžnosti posameznika do nje. Naravne moči, da bomo te nazore znali in mogli uveljaviti v vsakdanjem življenju, bomo dobili za izobrazbo s samovzgojo, nadnaravne pa po rokah Cerkev v zakramentih.

Za njim je govoril predsednik Zveze fantovskih odsekov *dr. Stanislav Zitko* o nalogah naših mladinskih organizacij z ozirom na našo ožjo in širšo domovino, Slovenijo in Jugoslavijo. Utemeljeval je dolžnost ljubezni do maternega jezika, do domače zemlje in naroda. Krščanstvo, s katerim je ves naš duh prepojen, moramo v vsej neskaljenosti ohraniti vsem prihodnjim rodovom. Kdor v našem narodnem delu zataji krščanstvo, se odtuji lastni materi. Njegovo tako imenovano narodno delo postane slovenskemu narodu tuje, neplodno in ako se mu pridruži še kaj zagriženosti, tudi škodljivo. Ker smo številčno majhen narod, mora vsak posameznik biti ves na mestu in večkrat nositi breme, ki se pri večjih narodih porazdeli morda na deset ali na dvajset posameznikov. Naše narodno telo je bridko razkosano na tri države, zato moramo prav to našo Slovenijo, kolikor je je v Jugoslaviji, izgraditi in izpolniti v močno, daleč naokoli vidno središče našega narodnega bistva, da se bodo s pogumom ozirali vanj tudi tisti, ki ne morejo sodelovati tako od blizu. Zato ponovno slovesno obljubljam, da bomo vedno in povsod vse naše moči, vse naše sposobnosti posvetili napredku slovenskega naroda in močni, res svobodni in po krščanskih načelih urejeni Jugoslaviji.

G. prof. dr. Rudolf Hanzelič je govoril o socialnih nalogah našega ljudsko-vzgojnega dela. V krepkih besedah je pred 15 tisočglavo množico orisal strašno zlo, ki ga v dušnem in telesnem življenju povzroča neizprosni kapitalizem. Ako posameznik trpi pod strašno težo kapitalistično urejene družbe, mora to trpljenje biti trpljenje vseh udov družbe. Trpe pa danes ne samo posamezniki, ampak celi stanovi. Zato se moramo pogumno spustiti tudi na socialno polje, da se za mnoge in mnoge neznosno stanje izboljša. To smo dolžni že iz zvestobe do Cerkev, ki je skozi vsa stoletja najbolj zvesta in iskrena zagovornica vseh revnih in slabotnih, zato pa ima v teh vrstah tudi največjo oporo.

Ali smo pripravljeni bratje, da se v želji po preosnovi družbe preosnujemo najprej mi sami? Ali smo dovolj močni, da prevzamemo nase dolžnosti, ki nam jih nalaga socialno vprašanje? Smo pripravljeni! Če pa še nismo, pa danes prisezimo: »Postati hočemo čimprej!« Ustvariti hočemo kraljestvo božje med nami, kraljestvo pravice in ljubezni. Braniti hočemo družbo pred krivico, pa tudi pred anarhijo, ki je najbolj krivična. Težka naloga je to, toda namestnik Gospodov nas kliče in

nam kaže pot in mi gremo za njim v zavesti, da nas je na tisoče in tisoče. Nihče naj ne pobegne, nihče naj se ne izogne. Vračajmo se na domove kot vztrajni klicarji Gospoda, kot pogumni osvajalci človeštva za postavo resnice, pravice in ljubezni.

Za njim je stopil na govorniški oder pokrovitelj tabora in neustrašeni borec za pravice Cerkev in naroda, nadškof *dr. Anton B. Jeglič*. Ko se je v zelenju, ki je krasilo oder, pokazala njegova častita postava, se je vse množice polastil neki ogenj, ki je gorel kakor mogočna grmada. Z vsega obsežnega prostora se je slišal en sam mogočen klic, ki je donel med hišami v pozdrav vzoru slovenskih značajev. Si volasi nadškof je tako od vseh strani pozdravljan stal na govorniškem odru, se skromno zahvaljeval za pozdrave, nato pa povzel besedo, ki je bila, kakor smo tri dni pozneje izvedeli, obnem njegova oporoka slovenskim fantom in vsemu ljubljennemu slovenskemu narodu, v preprostem pa jedrnatem slogu razložil pozorno poslušajoči množici sile, ki gibljejo na čas. (Glej govor na str. 142.)

Navdušenje, s katerim je vladika — videc govoril, je od besede do besede prehalo v tisoče in tisoče posameznikov in jih ogrevalo za misel, ki je zvenela z govorniškega odra. Navdušenja, ki je odmevalo na koncu govora, ni mogoče popisati. Še ko je visoki pokrovitelj z znanim trdnim, neuklonljivim korakom šel po trgu skozi množico nazaj na balkon, je vse odmevalo od navdušenih vzklikov.

On sam pa med temi svojimi ljubljenskimi možmi in fanti ves živahen, ves razvnet, ves očetovski, ves njihov.

Z besedo nadškofa *dr. Jegliča* so celjski dnevi postali pravi mešnik v rasti našega ljudsko-prosvetnega dela v naši fantovski organizaciji. Njemu samemu pa je bilo v posebno zadoščenje, da je mogel še enkrat pozdraviti in nagovoriti tiste, ki jim je vse življenje posvečal največjo pažnjo, svoje drage slovenske fante.

RAZHOD

Petnajsttisočglava množica je zbrano prisostvovala globokim govorom in se večkrat navdušeno pridružila izvajanjem govornikov. Velika večina jih je bila že od 7 zjutraj neprestano na nogah, ob koncu zborovanja je šla pa ura že na dvanajst, pa so vsi vztrajali do konca. Predsednik Podzveze *g. prof. Bitenc* je nato s krepkim »Bog vas živi« zaključil zborovanje in pozval vso množico, da bi vsi ostali trdni in

zvesti. Nato se je sprevod prav tako v redu, kakor je prišel, začel pomikati po ulici Kralja Petra v Vodnikovo, Gregorčičevo in Krekovo ulico na Glazijo, kjer se je mirno razšel. Kakor po prihodu, tako so tudi ob odhodu največjo pozornost vzbujali naši člani v svojih krogih, ki v skupini napravijo vtis resne, žilave vojske, ki se ne bo umaknila nikomur!

Vsa prireditvev je potekla ob najlepšem redu v splošnem navdušenju, po katerem nihče ne bi mogel spoznati, da je ljudstvo že celo dopoldne na nogah. Z vseh strani so odmevali klici kralju, državi, dr. Korošču in ostalim našim voditeljem. Vsakemu klicu so se odzvali tisočeri in tisočeri glasovi, da je vse Celje odmevalo od navdušenih vzklikov. Mladina je s starejšim zvestim rodom imela svoj dan in je v najlepši luči pokazala, kakšna je in kaj hoče.

KRASEN TELOVADNI NASTOP

Popoldne je bila na slavnostno okrašenem telovadišču na Glaziji telovadna prireditvev, pri kateri je nastopilo 860 telovadcev in ki je v neovrgljivi luči pokazala prve uspehe novodobne telovadbe. Organizaciji in organiziranja smo Slovenci že kar vajeni. Zato nas dobra organiziranost, ki je sicer hvalevredna in je zahtevala velikega truda, ne preseneča toliko kakor telovadba, ki je pokazala popolnoma novega duha.

Že zdavnaj pred četrto uro je bilo prostrano telovadišče obdano od strnjenege venca množice, ki je z radovednostjo prišla pogledat to za skoro cel rod popolnoma novo prireditvev. Od dobe, ko je bila razpuščena najbolj ljudska telovadna organizacija Orel, pa do danes je minulo že devet let. Medtem je zrastel že cel rod, ki te organizacije v življenju nikdar videl ni. Vmes je bila razpuščena še Prosvetna zveza, tako da večina slovenskega naroda ni imela prilike, ne da bi telovadila, ne da bi telovadbo gledala.

Ko je bila množica na telovadišču zbrana že v velikem številu nekaž tisočev, so četa za četo začeli prihajati na telovadišče vojaki. Prišel jih je cel bataljon s svojimi predstojniki. Že ko so po cesti odmevali njihovi mogočni koraki, jih je množica navdušeno pozdravljala, še bolj pa, ko so v strnji vrsti vkorakali na telovadišče. Bodisi da je na množico vplivalo to, da so vojaki, torej v službi, ki vsakega zdravega moškega v urejeni državi prej ali slej zadene, bodisi njihov mogočen in urejen korak — po vsem te-

lovadišču, ko so šli ob vrstah ljudi na svoje mesto nasproti slavnostne tribune, so bili deležni navdušenih pozdravov, vojaki in častniki, ki so jih vodili.

Slavnostno tribuno so zasedli visoki gostje, ki smo jih imenovali ob opisu dopoldanskega zborovanja. Poleg teh pa so se telovadnega nastopa udeležili tudi visoki vojaški dostojanstveniki. Tako zastopnik poveljnika IV. armadne oblasti armadnega generala g. Jurišiča Pantelija g. podpolkovnik Josip Krasnik, zastopnik poveljnika dravske divizijske oblasti divizijskega generala g. Toniča g. podpolkovnik Štefanovič Josip, zastopnik poveljnika pehote brigadnega generala gospoda Vladoja Milenkoviča g. major Fran Roman. Ko je množica videla visoke dostojanstvenike, ki so prišli z vsem dostojanstvom, kakor ga njihov red za take prilike zahteva, se je je polastilo ponosno veselje, ki ga je izražala v dolgoletnem navdušenem pozdravljanju.

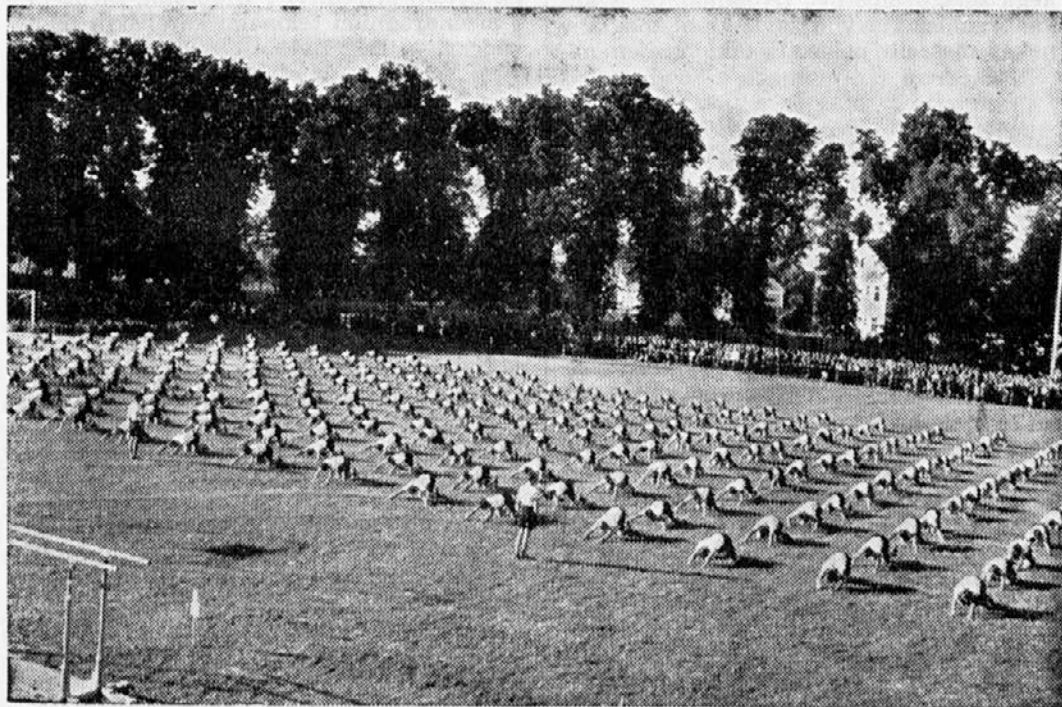
Nekaj minut pred četrto uro je trobenta ob vhodu na telovadišče dala znak, da je prišel zastopnik Nj. Vel. kralja v osebi poveljnika 39. peh. polka g. polk. Iso Nečaka. Od vhoda na telovadišče do slavnostne tribune je bil visoki zastopnik deležen viharjev najprisrčnejšega pozdravljanja, ki je izbruhnilo v navdušen val, ko je ta stopil na tribuno in zasedel svoje mesto. Godba pa je medtem igrala državno himno.

Nato so telovadci pričeli izvajati lepo sestavljen spored. Vhod na telovadni prostor je zapiral gozd zastav, ki se je pred prihajajočimi četami strumno korakajočih telovadcev odpiral in se za njimi zopet zapiral. Pri prostih vajah mladcev, ki so privršeli na telovadni prostor v belih telovadnih srajcah in modrih hlačah, je nastopilo 320 mladcev, ki so s svojim nastopom pokazali vso lenoto prostih vaj, zlasti če se izvajajo v tako veliki skupini. Rimske vaje je izvajalo 45 telovadcev, pri rajalnem pohodu na njih je nastopilo kar 540. Na orodju dveh bradiah, drogu in krogih, je nastopilo 25 telovadcev, pri Valandovih prostih vajah pa 20. Nastopila je tudi izbrana vrsta 6 telovadcev, samih zastavnih fantov, ki jih odrastlejši poznajo iz nastopov, ki so se odigravali v njihovi mladosti, mlademu rodu pa so prvič pokazali, kaj premore vztrajna vaja in zvestoba načelom. Presenetljivo lep je bil rajalni pohod članov.

V dolgih kolonah so prikorakali na telovadni prostor, se razšli in se zopet sešli, prepletali telovadišče v živih barvah svojega kroja in igranju sem in tja; ob godbi se komaj sliši njihov samozavestni korak po travniku, le zemlja v taktu šumi in ječi pod njihovimi nogami. Na lepem so se z vseh strani telovadnega protora v urejeni vrsti sešli na nasprotni strani slavnostne tribune in v krasno urejenih vrstah kakor vojska korakali proti njej. Pogled na te fante je bil zelo

to je mlado prekipevajoče življenje, ki se neprestano preliva iz giba v gib, vse pa vodi enoten duh, da je njihova enotnost privlačna, ne samo zanimiva. Za zaključek so zapeli še iz polnih grl svojo himno »Dvignite, Orli«, kateri so se pridružili tudi gledalci.

Med to telovadbo je bil tudi stafetni tek na 400 m, pri katerem je zmagal celjski odsek. Predsednik Zveze fantovskih odsekov dr. Stanislav Žitko je ob tej priliki razdelil prehodna darila, dragocene

Telovadni nastop članov zveze fantovskih odsekov v Celju 29. junija 1937.

lep. Godba je udarila državno himno, ki so jo zapeli v urejenih vrstah slovenski fantje. Nato so izvajali proste vaje, ob katerih se je vsem gledalcem na obrazih bralo najgloblje veselje nad tem pisanim poljem mladih fantov. Sklanjali so se k zemlji in spet vstajali, vzpenjali se in zopet omahovali, kakor bogato žitno polje, ki ga veter ziblje. Ta prelivajoča se množica je bila prava podoba naroda, ki trpi, omahuje, vstaja, si daje pogum, zmaga in živi. To ni več tista okorela ostra telovadba, ki jo je gojil starejši rod in ki je bila bolj za to, da je množica dokazala, kako vsi vsak gib enotno sujejo,

pokale, zmagovalcem nedeljskih tekem. Darilo notranjega ministra dr. Antona Korošca je prejel brat Varšek Ivan iz Ljubljane za prvenstvo na orodju. Darilo ministra dr. Mihe Kreka je prejela vrsta z Jesenic za prvenstvo v srednjem oddelku. Darilo bana dr. Marka Natlačena je prejela vrsta iz Devic Marije v Polju za zmago v odbojki. Darilo ljubljanskega župana dr. Jure Alešiča je prejela vrsta iz Vodice za prvenstvo v nižjem oddelku. Darilo mariborskega župana dr. Alojzija Juvana je prejel brat Legan Jože z Jesenic za prvenstvo v telovadbi in lahki atletiki. Darilo celjskega župana Mihel-

čica pa je prejela celjska vrsta za zmago v stafetnem teku.

V telovadbi bi strog kritik sicer mogel opaziti nekaj znakov, ki kažejo, da večina telovadcev nastopa prvič v tako velikem številu, kar je spoznati iz nesigurnih gibov kakega posameznika, vendar pa je led, pod katerega smo bili po sili in krivici pahnjani, z mogočno silo prebit. Še najmlajši so v prostih vajah pokazali tako prikupljivo moč, da jih je množica ob odhodu s telovadnega prostora pozdravljala s takim navdušenjem, kakor še vsakega zmagovalca ne. Dvomimo, če je kak organizacija v državi, ki bi mogla v nekaj mesecih pokazati tako urejen na-

stop, in to iz samih kmečkih in delavskih fantov, ki so večidel iz revnejših slojev, da nekateri tudi za nastop niso mogli zbrati potrebnega denarja, kakor je ob končni zahvali vsem sodelavcem omenil prof. Bitenc.

*

Celje je naša zmaga, Celje nam je v ponos. Od tega prvega uspeha naj se naše izpopolnjevanje nadaljuje, da bomo kar moči v dovršenosti stopili na vse širši prireditvi pred naš narod v l. 1938, to je na Zvezni prireditvi v Ljubljani, združeni z mednarodnimi tekmami katoliških telovadcev. — Bog živi!

Velika pravda

Povest iz Hoste. — Napisal Joža Vovk

Nadaljevanje.

V dneh velikega tedna je prvičkrat zasiljala prava pomlad. Tu pa tam so na potih še stale luže, ker je še nedavno povsod ležal sneg; po vrtovih so se pa pokazale zelene lise. Trava že sili na dan, a žafran jo je že prehitel in se od vsepovsod smejal s svojimi višnjerjavkastimi cvetovi. Sadje je brstelo in za župniščem so se marelice spustile že v cvetje. Tudi po njivah so zginitili plesnivi ograbki, žita so se počasi uravnavala kvišku. Pomlad je bila, tista lepa, kakor je samo na Ovsisah in Češnjici, vsaj gospod Janez je tako mislil in je je bil vesel. Ogrnil se je, kajti sonce še ni imelo svoje moči. Vzel je zlato knjigo in očala in je šel ven. Da bo proti večeru prišel, je naročil svojim.

Vesel je bil gospod Janez, ko je stopal proti Lipniškemu mostu, a prevečkrat je spotoma moral pomisliti, kam gre. Zdelo se mu je, da se bo zdaj, ko je spomlad prišla, vse na novo začelo. A to ne samo v zemlji, marveč tudi v njegovem delu, v njegovih ljudeh. Lepo bo, ali težko in tega se boji. Ne boji se truda, marveč da bi uspeha ne bilo. Lepo bo spregovoril, počasi in oddaleč. Saj tudi sonce cvetlici ne pošlje vse svoje toplote in gorkote naenkrat, marveč počasi boža in šele pozneje žge. Božal bo, lepo prigovarjal, šele pozneje bo udaril, če se mu vse sku-

paj podere. In daj Bog ustom in jeziku modrosti, da bo pravo besedo poiskal in jo znal prav vsaditi. Kakor prerok jim bo oznanjal mir in objubljeno deželo in če ubogati ne bodo, bo kazni napovedal in udaril.

S takimi mislimi je gospod Janez odhajal, izprva počasi, potem je vihral in hitel. V zlati knjigi je držal prst in zaprto je imel, palica mu je visela na levici in ko se je nekako prebudil iz svojih misli, je nenadoma spoznal, da je prehitro hodil za svoja leta in da je ves moker po hrbtu. Povrhu tega je pa že več kakor na pol pōta, pa molil še nič ni. »O, stara leta in — preveč si vse k srcu ženem,« je vzdihnil in se odpočil.

Da bi zdaj od svojega načrta odstopil, tega pač ni mogel storiti in to tudi ni bila njegova navada. Naravnost do Posavca stopi, tu je še vse na celo. Če tu razbije ali vsaj načne trdo lupino, potem je igra dobljena, o tem je bil trdno prepričan. Že si je očital, da bi bil moral to že prej storiti, ko pri Bizjaku ni ničesar opravil.

Zavil je po Rebru navzgor in kmalu ga je prišla sapa. Moral je parkrat počivati. Tudi z molitvijo ni bilo nič, grda pot je, kamenje čez in čez navaljeno in strmo. Ob poti rastejo kurice, srbot se ovija nizkih jesenov. Tla so vlažna, listje še mokro. Gospod Janez brska s palico po tleh. Pot

si briše s čela in ko se nekoliko oddahne, spet stopa naprej.

Na polju, kamor gospod Janez pride ves moker, vse diši po pomladi. Tam v drugem koncu nekdo vpije nad konjem. Gnoj vozi. Seveda, čas je že, sejali bodo. Ali ni prav tistile Posavec? Ne bo. »Poiščem ga, če bi prav moral v gmajno za njim,« je rekel sam pri sebi.

Najprej je dobil Franco. Krompir je v veži zrezovala. Sprva se je gospoda prestrašila, a takoj se ji je prav zdelo, nič ni pokazala zadrege.

»Takoj grem ponj. Pri drvarnici drevo popravlja.«

»No, samo da je doma.«

»Tone! Tone!« kliče Franca s praga proti drvarnici. »Sem pojdi, pa brž.«

»Pusti ga pri delu, ga bom že sam poiskal. Govoril bi pa rad z njim.«

Ze je gospod Janez stopil čez prag, da bi sam šel tja. A nasprtoti mu je prišel Tone Posavec s kleščami in kladivom v roki. Prav nič se ni prestrašil, dasi se mu je to dokaj čudno zdelo, kaj neki hoče ovsiški župnik. Najprej je obstal, potem pa zalučil kladivo in klešče na klop ob koncu hiše in stopil proti vratom.

»Vreme bo, kajne. Delo nas priganja.«

»Nič ni hudega, prav nič gospod župnik, samo, da bo držalo. Bo pa — da je le sneg enkrat zlezel v gore.

Župnik je pomolčal. Težko je začeti, a vse je od prve besede odvisno. Naravnost je težko, po ovinkih pa daleč.

»Pridno ženo imaš. Oni dan sem jo komaj poznal, pa k meni je v šolo hodila.«

Franca je zardela in se umaknila v vežo, Posavec je pa molčal. Začutil je, da ta hvala ni vse, kar bi gospod rad povedal.

»Bizjakovi so bili vsi pridni.«

»Saj sta bila vsega skupaj dva.«

»Bolje malo, pa tisto dobro.«

»Bizjak že ni kaj prida vreden.«

»Z njim se menda ne razumeta prav preveč, kajne?«

Posavec molči in gospod Janez čuti, da je zadel v živo. Samo da je začel, polovico je odpravljenega. Franca je zasllišala v veži besedo o Bizjaku in brž je pokukala skozi vrata.

»Hudo je to, hudo. Pa še v sorodu sta si.«

»Sorodstvo gor ali dol!«

Posavec se je razvnel.

»Ni tako. Pomagati bi si morala drug drugemu.«

»Že, že. Če pa sitnosti stresa in tožarjenja.«

»On je šel tožit.«

»Seveda je šel. Kaj pa če si mu morebiti res krivico storil?«

»Jaz? Nikoli in nikomur! Tisti svet je vendar moj — pa če on sto prič pripelje, se ne podam zlepa.«

»Bi se morebiti raje zgrda podal kakor zlepa?«

»Je pa še vprašanje, če se bom res kdaj podal!«

»Poglej, ali bi ne bilo lepo, če bi se poravnala? Kaj je neki tisti svet res toliko vreden, da bi se pulila zanj kakor za ne vem kaj. Če bi si roke podala in vsak nekaj popustila...«

Posavec spet molči in pogleda gospodu v oči. Gospod Janez je ves trepetal. Na sencih mu je utripala žila, čelo je čudno zbledelo, lica je podplula kri in ustne so mu trepetale kakor v joku. Pogostokrat je mižiknil, a oči ni obrnil od Posavčevega obraza, ki je čudno omahnil in bil v tla uprt. Gospod Janez je dobro videl, kako se v Posavcu borita ljubezen in sovraštvo.

»Nimam kaj popustiti... On toži.«

»Tožba je tožba. Za svet gre!«

Gospod Janez molči. Posavec molči. Franca molči. Troje src utripa hitro in burno. Troje src čaka ene same besede, ki naj razžene morečo meglo, ki naj pri- nesel zmago ali poraz.

»Bog pomagaj, to si trd!«

»Nič trd! Kar je moje, je moje — pa amen!«

Gospoda Janeza je zaboletlo.

»Nikakor nisi pripravljen na poravnavo?«

»Zakaj ne? Vsega mu pa ne morem kar tako prepustiti.«

»Vsak nekaj.«

»Tisto pa že morebiti.«

Globoko se je oddahnil gospod Janez in Franci se je odvalil kamen od srca. Le Posavec je trdovratno buljil v tla pred seboj.

»Saj to je edino pametno. Vsak nekaj popustita in bo preklarij konec. Kdo bo pa gledal to zdražbo za prazen nič. Pamet, pamet; saj sem rekel, da ne boš tako trmoglav. Za oba bo bolje tako. Še v Radovljico vama ni treba več hoditi. Saj tako drugega ne bo — več bosta morala plačati, če bosta še naprej šarila okoli gospode v Radovljici. Mir med sosedi in sorodstvom, to je najlepše, kar si moremo misliti. Malo pa človek potrpi, če kaj narobe pride. Ali ni tako?«

Zgovoren je nenadoma postal gospod Janez, besede so mu tekale kakor olje in sam ni vedel, kdaj je začel pridigovati. Saj bi rad na vse kako besedo zarobil, a ni mu

šlo, ves je bil preveč zaverovan v te čudne ljudi in preveč ponosen je bil, da je po njegovi zaslugi počila skorja.

V sredo bo maša,« se je obrnil k Franci. »Samo to sem zadnjič pozabil, ali naj jo oznanim ali ne.«

»Seveda, oznaniti jo pa morate.«

»No, je že dobro, jo bom pa oznanil v nedeljo. Noč bo kmalu, lovila me pa ne bo; kar hitro bom moral stopiti.«

»Saj se vam še nič ne mudi.«

Brevir je poiskal v žepu gospod Janez in voščil lahko noč. Urno je zavil skozi vas in čez polje proti kraju.

»Ti si ga našuntala!« je rekel Posavec ženi, ko je bil gospod Janez že precej daleč.

Gospod Janez je bil razgret. Dobro mu je dela ta vročica in še vedno je čutil, da mu srce močno bije. Kako je vendar dobro zadel! Ze dolgo ni bil tako srečen kakor zdaj. Z Bizjakom zdaj pač ne bo težkega opravka. Če je Posavec pripravljen popustiti, če se mu sprava ponuja. Sprava, sprava! Saj je tudi že zadnji čas, ti moj Bog, kako je gospod Janez mogel to grdobijo tako dolgo mirno gledati? Križ

čez vse, mirno naj živijo in naj mu ne pōpuliyo še teh par sivih las, kar jih ima gospod Janez na svoji trdni glavi. Zavest zmage ga je tako prevzela, da spet ni pomisli na molitev, čeprav je odprt brevir nosil v rokah. Zdaj vsaj njemu ne bo treba zato pred božjim prestolom odovarjati.

Brž je bil čez polje, a ni videl mlade rasti, ni videl šibkega žita, ne rahle prsti, ni videl storšenega gnoja na kraju, ni videl vran, ki so se pred njim dvignile in se speljale čez travnike proti Češnjici, tudi pastiričke ni videl, kako gosposko se je nosila po razoru. Gospod Janez je živel eni sami misli in se skoraj naslajal v čudoviti sreči, ob blaženem miru in vsega je bil vesel kakor dobre pomladi, ki je z neznansko silo gnala iz zemlje novo življenje. Po Rebru se je spustil in še sam ni vedel, da je je čutil nekaj svežega, kakor mlado moč.

Potem se je spomnil na molitev in se široko pokrižal. Začel je moliti in je res nekaj časa molil zbrano in dokaj pobožno.

Nenadoma je obstal sredi ceste. Premotili so ga čudni glasovi, ki so odnekod prihajali in mu zmedli molitev.

(Dalje.)

L J U B E Z E N

Jože Dular

I.

Nedeljsko jutro.
Zvonovi zvone.
K proščenju na goro
gredo ljudje.

Židane rute
in pas posrebren.
V rožmarin nagelj
je potopljen.

Z dekleti in roso
se sonce igra.
Daleč je, daleč
še do vrhà.

Zvonovi pojoče
čez hosto gredo.
Nebo je jasno
kot modro oko.

II.

Šest mlajev, dve lipi.
Zvonovi zvone.
Glasovi piščali
se v zraku love.

In topli pogledi
žarečih oči.
Ljubezen se spleta.
Sonce žari.

Njej kupil iz lecta
je rdeče srce.
Ne bo sam govoril. —
Napis naj pove,

da zanjo trepeče,
da zanjo gori,
da njo le na svetu
bo ljubil vse dni.

Dekle zardeva.
Zvonovi zvone.
Obema se sreča
pretaka v srce.

III.

Mlinsko kolo
negibno stoji.
V tolmunu voda
počasi temni.

Ob plotu stojita.
Mar je to res,
da danes odprto
je dvoje nebes?

Odkod naj ta sreča
v globino srca
prišla od drugod bi,
če ne iz neba?

Od sreče molčita.
Ljubezen gori.
Skoz ločje gre veter.
Pri cerkvi zvoni.

Trije božji fantje

Po J. G. Oberkoflerju Janez Pucelj.

MALI NOVOMAŠNIK

O zunanjih usodah hribovskega fantina je malo povedati. Življenje teče na znotraj. V tihotni veličini in samoti gorovja postane človek tenkoslišnejši za uro svojega malega in minljivega življenja, ki se odigrava globoko notri v duši. Njegovi kazalci kažejo sončne ure, kratki časek mraka, skrivnostipolno noč le redkokdaj

bila kjerkoli, so ji bile vse misli srca pri otrocih, pri Miklavžu in Otiliji. Kamenar se je že zgodaj zavzel za nju in ko sta jima umrla oče in mati, sta ostala kar na kmetiji.

Otilija je bila svetel otrok. Nobena izba, nobena kašča in noben pod ni bil preprostoren za njene ringaraje. Miklavž je nasprotno ostal zamišljen in zasanjan.

ZADNJA POT RUDOLFA DOLINARJA

Dominik Gorski

Med polji, ki jih sonce ljubi,
utripa bela cesta
iz Upanja v Ljubezen —

v belino njeno
žalosten hiti sprevod...

Ozračje stresa se od joka:
Šenklavž, Šentpeter z brati naokoli
doneče lijeta solze — — —

Pred krsto Žrtve
in za njo:
možje in fantje,
žene in dekleta —

V molitvi srca sklonjena
strme iz vere, upanja
v ljubezen.

Med polji, ki jih sonce ljubi,
utripa bela cesta:
v belino njeno
žalosten hiti sprevod...

Nad njim,
nad ubijalci Žrtve:
Pravični, Večni, Bog!

s tako glasnim udarom, da bi ga slišali tudi drugi.

Miklavžev oče, Gal Potokar, je bil reven, pošten mož. Ponesrečil se je v gozdu. Pozimi je bilo dela z lesom, poleti in jeseni je služil za planšarja na planinah. Pomladi ni poznal nobene. Žena mu Prakseda je hodila plet, žet, kopat krompir in streč bolnikom. Kamor so jo klicali, je šla z veselim srcem in tiho zadovoljnostjo. V urah počitka je kleklala čipke. Naj je

Nenavadno in skrbljivo so ga prevzemale verske in cerkvene reči. V teh ga je poučeval prijatelj mu Pankrac. Vse, kar je čudovitega in skrivnostnega, je prijalo nagnjenju njegovega srca. Pri sprejemljivosti njegovega srca se je moralo marsikaj v notranjosti dečkovi zмести ali se preživahno, skoraj mrzlično razgibati in mu obtorej ni ostalo več dosti od naravne, otroške neposrednosti. Toda, kdo naj bi se drznil presojsati in kdo meriti

silo, ki kipi v divje brstečem vrtu, po rásti in sádu cvetja? Bog snuje tudi v temnem kraljestvu koreninja, kakor v vidnem kraljestvu sonca. Čestokrat je vzal mežnar Urban Čuk fantiča s sabo v zakristijo. Tu je bila oznanilna knjiga, ki jo je Miklavž s spoštljivo roko prebiral. Zapisane so bile ustanovljene svete maše zadušnice za zdavnaj umrle družine in žlahte, svečane bratovske službe božje, posti kvatrnih dni, zaobljubljeni križevi poti, procesije in časi različnih blagoslovov. Prastara imena rodov in domačij so zazvenela, stare častitljive navade in blagoslovi. Versko življenje vasi je šlo mimo s svojimi nedeljami in delavniki, kakršno je in kakršno je bilo izza stoletij. Miklavž je znal red službe božje po starem kalendarju na pamet. Česar ni mogel prebrati, mu je razložil Urban. Marsikakega župnika pisavo je našel v knjigi. Ta je bila polna zanosa in moči, kakor da si je hotel tisti, ki je to pisal, osvojiti duše vasi v naskoku. Druga drobna, natančna in previdna, pač pisava dušnega pastirja, ki je poln modre previdnosti in prizanesljive dobrote vodil usode duš svoje fare. Spet druga, pred davnimi desetletij, je bila brez okraskov in trepetava, ponekod na pol obledela ali kar kratkomalo pretrgana. Bila je pač pisava duhovnika starčka, ki morda od boli in razočaranja nad slabimi časi v vasi ni mogel ničesar več držati krepko in varno razen presvete hostije in presvetega keliha pri povzdigovanju. Je gotovo, da je stem držal vso vas visoko gori k Zveličarjevemu križu, dobre in slabe. Pa Miklavž je sodil, tu so pač pisali različni župniki, lepo in manj razločno.

Pri vseh procesijah je Miklavž nosil križ ali banderce. Pri procesijah za ugodno vreme, da bi bila žetev dobra, je nosil rdeče banderce moško naprej, kakor da so mu kmetje naložili vse svoje zadeve na mlade rame: Miklavž, nesi visoko, odrini oblake izpred sonca! Miklavž, nesi visoko, njive so žejne, postavi banderce pred sonce! To bo dalo senco in hlad. Miklavž, nesi visoko, da razprostre Marija plašč in nas obvaruje toče in ujme! In Miklavž je nesel banderce visoko, tudi kadar sta mu hotela odpovedati rama in roka. Nosil je naprej križ pri pogrebih, da je kazal duši pot, tako si je mislil, in tolažbo preostalim. Njihov tihi jok in glasna molitev sta plavala okrog njegovega križa. Tako je držal visoko križ in bandero. Srce mu je frfotalo pač večkrat kakor drobna ptica gori na drogu in je

hotelo zleteti v sonce. Toda ni moglo. V svelno tkanino se je ujelo včasi njegovo hrepenenje, dokler ni padlo na tla. Molilci in molilke so hodili tja čezenj, zakaj nihče ni vedel, da je mali zastavonoša prejel zagonetno dušo od Boga. Oracije in vrstice iz psalmov je znal na pamet. Kaj pomenijo, ni razumel. Toda latinski jezik mu je bil kakor silno škrlatasto zagrinjalo, ki stoje za njim čudeži vrh čudežev. Vaški fantalinje so se mu čestokrat posmehovali, pa so ga vendarle spet radi poslušali, kadar je govoril po latinsko, kakor so rekli. Nekoč je prišel zraven župnik, ne da bi ga bil Miklavž opazil. Najprej se je moral smehljati izgovarjavi in mnogim napačnim naglasom, potem pa ga je le prevzela svečana resnoba dečkova.

Tedaj mu je tudi podaril Marko Mrak izrezljano monštranco. Ta je potem stala v kamri za hlapce nad Miklavževo posteljo na podstavčku poleg keliha. Med njima je stala mašna knjiga v domačem in latinskem jeziku, ki jo je dobil Miklavž od jeruzalemskega romarja Klavža še pred leti, ko je oče še živel. Jemal jo je s sabo na svoja pastirska pota. Kadar so črede v senci prežvekovala, šumele čebele in je šla nerazumljiva tišina visokega pol dneva čez travnike in gozdove, tedaj je Miklavž bral iz knjige z ognjenordečo obrezo in oči so se mu smejale in lica gorela.

Samo nečesa se ni nikdar upal, igrati se mašo, kakor so se jo igrali drugi otroci. Tega se je bal. Maša ni igra. To bi se mu zdelo strahovito predržno. Lahko bi se zgodilo, da bi se nespametna igra sprevrgla mahoma v divje čarodejstvo, ki bi moral v njem zadahnniti. Zakaj Bog se ne pusti norčevati iz sebe. Njegovo plaho srce ni moglo vedeti, da se je v taki resni otroški igri že čestokrat dal na znanje klic Gospodov.

Pri vsej zasanjanosti — kar bi človek ne pričakoval — pa Miklavž ni nikdar zamudil svoje dolžnosti. Nikdar ni zane-marjal del, ki so mu jih naložili. Kamenarjevi so se čudili, da jim ga ni treba nikdar kaznovati ali opominjati in, če bi bilo prišlo do tega, bi onemeli, ker se jim je smilil. To je bilo pri Otiliji vse drugače. Otilija je znala biti tudi prava ušivka. Ni pač imela nobenega skrivnostnega zagrinjala, ki bi jo bilo varovalo. Videl si jasno njene dobre lastnosti pa tudi male neumnosti in si se koj odločil, ali jo boš pohvalil ali kaznoval. (Dalje prih.)

VZOR ŠPORTNIKA

F. S.

Vsakdo, ki se zanima za šport, pozna ime Ralph Metkalfe. Čudovit fant je to! L. 1923. je odnesel z olimpijskih iger srebrno svetinjo. Čez leto dni je postavil nov svetovni rekord v 100 meterskem teku. Tudi lani si je priboril v Berlinu srebrno svetinjo.

To vedo o njem športniki. Vedo tudi morda še to, da je ameriški črnc, akademik marketske univerze.

Morda pa niti športniki niso še slišali, kako Ralph Metkalfe sodi o zmagah. To so njegove besede:

»Resnično veliko zadoščenje je v tem, da človek na tekališču odnese zmago nad najhitrejšimi svetovnimi tekači. Poln sreče je trenutek, ko izveš, da si dosegel ali celo potolkel dosedanji rekord.«

Za mnoge, premnoge je ta sreča največja. A naš svetovnoznan tekmelec pozna še drugo tekmo in z njo še drugo srečo. Kako preseñetljive, a prepričevalne so njegove besede:

»Vsa slava, vse časti in naklonjenosti, katerih sem bi kot športnik deležen, se ne dajo primerjati z resnično veselim doživljem, ki se je rodilo v moji duši, ko sem se prvič zavedel sreče, da sem katoličan. V veri sem našel novo srečo in nesluteno tolažbo v svojih molitvah. Moje izpreobrnjenje je bilo prav zares najpomembnejše dejanje vsega mojega življenja.«

Ta veliki dogodek je doživel že pred leti. Komu bi morda prišla misel, da je s tem dal slovo športnemu udejstvovanju, ali pa, da se bo njegova prva gorečnost kmalu ohladila. Toda v njem se tako lepo spaja, kar se nekaterim zdi nepremostljivo.

»Katoličanstvo — pravi dalje — mi je dalo novega veselja, nove tolažbe in moči. V športu in študiju, v svojem duhovnem in telesnem stremljenju se zanašam na molitev. Moja želja in prošnja je, da bi ostal svoji Cerkvi do konca zvest.«

In kot da ne zadostuje, da bi sam užival srečo prave vere, se spomni svojih črnih so-bratov, ki so bili že toliko zapostavljeni. V prošnjo izzvenijo njegove besede; v prošnjo, da bi okušali to veliko srečo vsi zamorci:

»Marsikateremu se morda zdi nekaj značilnega ali celo nenavadnega, če črnc prestopi v pravo cerkev. Toda rečem vam, vsa moja rasa, ki se vedno bolj in bolj kulturno dviga, bi bila bogata žetev za misijonstvo. Sicer pa je katoličanstvo med mojim narodom izvršilo že veliko kulturno delo. Dokaz za to so cerkve in šole med črnim prebivalstvom.«

To je pravi vzor športnika in prepričanega katoličana, in to ne le črncem, ampak tudi Evropecem in še posebno nam katoliškim športnikom.

MIR! MIR!

Iz žasističnih proglosov zbral Vitko J. M.

To leto so vrgli v svet besedico »mir«. Nič posebnega! Vsi si želimo miru, obilo in pravega miru! Saj je vojna tista zločesta furija, ki te lahko vsak dan iztrga iz tvoje družine, od tvojega dela in te z orožjem v roki postavi nasproti mlademu človeku, ki je prav tako nesrečen, kakor ti. Vojna je tista strašna sejalka smrti, ki lahko prav sedaj, ko želimo vsi življenja, dela in razmaha, zaropoe s strojnicami, topovi in bombami!

Kvišku! Pokonci, bratje! Boj tej strašni furiji! Miru, svetega in vesoljnega miru želimo! Zahtevamo fronto miru! Toda ne fronte, ki so jo vrgli »rdeči preroki« in generali med nas! Ne fronte, ki nam pripravlja Rusijo,

Španijo, Mehiko! Fronto pravega miru hočemo!

Ne brigajo nas vojni dobičkarji! Boj jim napovedujemo, ker pripravljajo svetu s svojimi spletkami nove pokolje! Ne, njihovega miru nočemo! Tudi miru, ki ga nam poklanja Moskva nočemo in ga odklanjamo! Proti vojni! Ne z besedami, ne z zborovanji, ne s plakati in ne s frazami! Ne z lažmi in roganjem!

Mi mladci, ki hočemo delati, živeti in graditi sebi in svetu boljšo bodočnost, hočemo in zahtevamo mir! Za njega se bomo borili z vsemi silami! Za mir, za krščanski, Kristusov mir! Za Kristusa — Kralja miru!

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

r. z. z neom. z. - Ljubljana, Miklošičeva c. 6.,
v lastni palači,

obrestuje hranilne vloge
najugodnejše.

NOVE VLOGE vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%, proti odpovedi 5%

Domača slovenska zavarovalnica je
VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

v Ljubljani v lastni palači ob Miklošičevi
in Masarykovi cesti

Telefon 25-21 in 25.22.

PODRUŽNICE IN GLAVNA ZASTOPSTVA:

Celje, Maribor, Zagreb, Split, Sarajevo, Beograd.

KRAJEVNI ZASTOPNIKI

v vseh večjih krajih v Jugoslaviji in vseh župnijah v Slo-
veniji. Proračuni in informacije brezplačno in brezobvezno.